

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Ing. I.**, bývajúceho v B.B., zastúpeného JUDr. L., advokátom v B.B., proti odporcovi **Ing. M., Csc.**, bývajúcemu v B.B., zastúpenému JUDr. D., advokátom v B.B., **o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 42/96, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. júna 2012 sp. zn. 4 Co 403/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. júna 2012 sp. zn. 4 Co 403/2011 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 13. júna 2011 č.k. 11 C 42/96-379 vo výrokoch, ktorým bolo žalobe vyhovené a vo výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súde Bratislava I na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 13. júna 2011 č.k. 11 C 42/96-379 uložil odporcovi povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaslať k rukám navrhovateľa doporučený list na adresu: Ing. I., H., tohto znenia: „Vážený pán Ing. L., ospravedlňujem sa Vám za výroky, ktoré som predniesol v postavení prezidenta Slovenskej republiky v októbri 1995 v rozhovore pre denník P. a dňa 15.2.1996 na tlačovej besede v Bratislave, z ktorých citovali mnohé médiá a v ktorých som Vašu osobu urážal a kriminalizoval bezdôvodne, čo je mi ľúto. Ospravedlňujem sa Vám týmto listom za výroky, ktorými som urážal a kriminalizoval Vašu osobu.“ Ing. M., Csc., bývalý prezident SR. Odporcovi uložil tiež povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 3 319 €

do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej časti návrh zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení konštatoval, že v predmetnej veci bolo treba posúdiť, či výroky odporcu prednesené pred médiami a ktoré zazneli na tlačovej konferencii zvolanej odporcom (ne)zasiahli do osobnostných práv navrhovateľa a ak áno, v akej miere, či (ne)došlo k zníženiu dôstojnosti navrhovateľa v spoločnosti a napokon, či je dôvodný aj uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a v akom rozsahu. Preto sa v prvom rade zaoberal otázkou pravdivosti tvrdení, resp. výrokov odporcu verejne prednesených na adresu navrhovateľa. Uviedol, že je nepochybné, že odporca, ktorý predniesol citované výroky, z únosu svojho syna do cudziny obvinil práve navrhovateľa, pričom väčšina výrokov, ktoré pritom použil, nepovažoval súd za hodnotiace úsudky, ale za skutkové tvrdenia, čomu nasvedčujú aj ďalšie citované výroky. V čase prednesenia výrokov však neexistovalo a ani v súčasnosti neexistuje právoplatné rozhodnutie súdu o tom, že navrhovateľ spáchal takýto trestný čin, prípadne sa na ňom podieľal. Nebolo voči nemu ani vznesené obvinenie pre spáchanie trestného činu. Preto ak odporca, po oboznámení sa s výpoveďou svedka F., usúdil, že navrhovateľ skutočne mohol participovať na zavlčení jeho syna do cudziny, mal zvoliť také vyjadrovacie prostriedky, ktoré by boli primerané a ktorými by nezasiahol do osobnostných práv inej osoby (aj vzhľadom na zásadu prezumpcie neviny) a ktorými by verejnosti poskytol (bez priameho obvinenia navrhovateľa) jeho podozrenia tak, aby ponechal na čitateľa príp. poslucháča urobiť si na vec vlastný názor. Následne príkladmo uviedol niektoré z vyjadrení odporcu, majúc za to, že ním použité výrazy a slovné spojenia v jeho vyjadreniach pre jednotlivé médiá a na ním zvolanej tlačovej konferencii jednoznačne poukazujú na to, že navrhovateľ nesie zodpovednosť (minimálne nepriamo) za spáchanie trestného činu zavlčenia do cudziny a takto jeho výroky musela vnímať aj verejnosť. Teda bez toho, aby bola bez akýchkoľvek pochybností preukázaná pravdivosť jeho výrokov, podsunul ich verejnosti ako pravdivý fakt, napriek tomu, že si touto skutkovou okolnosťou nemohol byť istý, keďže vyšetrowanie nebolo ukončené. Preto súd dospel k záveru, že odporca svojimi výrokmi, verejne prednesenými na osobu navrhovateľa, neoprávnene zasiahol do jeho osobnostných práv a to tým, že bez ukončenia vyšetrowania (dokazovania vrátane jeho riadneho vyhodnotenia príslušným orgánom) a nerešpektujúc zásadu prezumpcie neviny, obvinil navrhovateľa zo spáchania trestného činu, resp. účasti na ňom. Teda bolo jednoznačne preukázané, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa došlo zverejnením nepravdivých informácií o navrhovateľovi jednak vo viacerých najčítanejších celoštátnych denníkoch (SME, P., Národná obroda, Pravda) ako aj prostredníctvom rozhlasu (R.) a prostredníctvom verejnoprávnej televízie. Z toho

potom vyplýva, že neoprávnený zásah mal širokú publicitu, čo nepochybne pridalo na intenzite zásahu, z ktorého dôvodu došlo k zníženiu dôstojnosti navrhovateľa a jeho vážnosti v spoločnosti, čo zakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť navrhovateľa v spoločnosti, treba podľa názoru súdu vychádzať z následnej reakcie zásahom vyvolanej v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí navrhovateľa. Napriek tomu, že navrhovateľ (ani po výzve súdu) nepredložil dôkazy preukazujúce dopad neoprávneného zásahu na jeho spoločenské, rodinné, pracovné a iné postavenie (jediným prezentovaným dôkazom bol výsledok prieskumu verejnej mienky uskutočnenom agentúrou F.) a jeho tvrdenia o následkoch neoprávneného zásahu zostali vo všeobecnej rovine, dospel súd k záveru, že vzhľadom na intenzitu zásahu, spoločenské postavenie odporcu (v tom čase zastával funkciu prezidenta) a spoločenské postavenie navrhovateľa bola v značnej miere znížená dôstojnosť navrhovateľa v spoločenských kruhoch, čo nepochybne musel aj subjektívne pociťovať. Prihliadol predovšetkým na to, že medializácia nepreukázaných skutkových tvrdení o osobe a spôsobe konania navrhovateľa zasiahli do mimoriadne citlivej oblasti jeho života – občianskej bezúhonnosti, cti a vážnosti v spoločnosti. Zohľadnil aj skutočnosť, že údajná protispoločenská činnosť navrhovateľa musela nepochybne postihnúť všetkých členov jeho najbližšej rodiny a za veľmi závažnú považoval okolnosť, že k zásahu nedošlo v malom okruhu osôb, ale prostredníctvom masovokomunikačných, širokej verejnosti určených informačných prostriedkov, v dôsledku ktorého bol zásah negatívneho pôsobenia predmetnej kauzy značný. Prihliadol aj na dĺžku trvania zásahu, ktorý nebol uskutočnený jednorazovo, ale postupne a na ohlas vyvolaný u verejnosti. Napokon konštatoval, že aj keď odporca mal dôvod upodozrievať (vzhľadom na doteraz vykonané dokazovanie v trestnej veci) príslušníkov S., že sa mohli podieľať na zavlčení jeho syna do cudziny, bolo jeho povinnosťou poskytnúť verejnosti informácie takým spôsobom, aby nedošlo k zásahu do osobnostných práv inej osoby, čo ale neurobil. Vychádzajúc zo všetkých uvedených hľadísk súd dospel k záveru o dôvodnosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ale len v priznanom rozsahu. Nárok v časti, v ktorej sa navrhovateľ domáhal, aby bola navrhovateľovi uložená povinnosť zdržať sa neoprávnených zásahov, vychádzajúc zo skutkového stavu v čase vyhlásenia rozsudku, ako nedôvodný zamietol (nebol ani predložený dôkaz o možnom opakovaní zásahu aj v budúcnosti a posledný prejav odporcu o predmetnej kauze bol uskutočnený v roku 2004). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. vychádzajúc z pomeru úspechu účastníkov v konaní (navrhovateľa v rozsahu 2/3 a odporcu v rozsahu 1/3).

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporcu rozsudkom z 20. júna 2012 sp. zn. 4 Co 403/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti vo veci samej ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným prvostupňovým súdom a z neho vyodeným právnym posúdením veci ako aj s odôvodnením rozhodnutia v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p., ku ktorému nemal v podstate čo dodať (§ 219 ods. 2 O.s.p.), pričom námietky odporcu vyhodnotil za nedôvodné. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia doplnil, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že zásah bol objektívne spôsobilý zasiahnuť do práv chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, ktoré predpoklady musia byť splnené súčasne. Občianskoprávna ochrana sa poskytuje len proti takým neoprávneným zásahom, ktoré sa dotýkajú mravnej integrity osobnosti občana tým, že môžu znížiť jeho dôstojnosť, česť a vážnosť z hľadiska jeho vzťahov k spoluobčanom a ohroziť jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Nie je pritom rozhodujúce, akým spôsobom došlo k takémuto zásahu do integrity osobnosti občana, ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka ho totiž chráni proti rozširovaniu nepravdivých alebo jeho dôstojnosť, česť a vážnosť znižujúcich tvrdení. Neoprávneným zásahom je každé konanie, ktoré sa svojim obsahom, formou a cieľom dotýka práv chránených ustanoveniami § 121 a nasl. Občianskeho zákonníka a je objektívne spôsobilé tieto chránené práva narušiť, prípadne ich ohroziť a môže byť uskutočnený ústne, písomne alebo tlačou, rozhlasom, televíziou. Záleží na prostredí, v ktorom k zásahu došlo, na subjekte zásahu, objekte zásahu, na jeho obsahu, pokiaľ spočíva v skutkových tvrdeniach a na ostatných okolnostiach, za ktorých bol uskutočnený. K úspešnému uplatneniu práva na ochranu osobnosti stačí zistenie, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené týmito ustanoveniami, pričom sa nevyžaduje vyvolanie následkov. Vzhľadom na ciele právnej úpravy ochrany osobnosti (chrániť osobnosť pred neoprávnenými zásahmi) k úspešnému uplatneniu práva na ochranu osobnosti Občiansky zákonník nevyžaduje zavinenie, čo znamená, že ten, kto sa zásahu dopustil, nemôže sa zbaviť zodpovednosti ani dôkazom, že bol v omyle. V danej veci bolo vykonaným dokazovaním nepochybne preukázané, že odporca svojimi výrokmi, verejne prednesenými pred médiami, z únosu svojho syna do cudziny obvinil navrhovateľa. Nešlo o hodnotiace úsudky ani o kritiku (ako uvádzal), ale o skutkové tvrdenia bez preukázania spojitosti navrhovateľa s únosom alebo s osobami, ktoré únos zorganizovali alebo uskutočnili. Teda (doteraz) nebolo preukázané, že by sa navrhovateľ na spáchaní tohto trestného činu podieľal. Takéto konanie odporcu treba

kvalifikovať ako neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľa. Odporca, ktorý ani vyslovenie výrokov nepopiera a nepopiera, si musel byť plne vedomý následkov z nich vyplývajúcich, pretože zo spáchania trestného činu, v tom čase v postavení prezidenta Slovenskej republiky, nepriamo obvinil navrhovateľa. Aj za predpokladu, že by pravdivosť tvrdení odporcu (po zrušení amnestií udelených v tejto kauze) bola preukázaná, v čase vyhlásenia výrokov, nebol oprávnený podsúvať verejnosti skutkové tvrdenia o spájaní navrhovateľa s nepreukázanou trestnou činnosťou (toto možno konštatovať len na základe výsledkov trestného konania). Výroky odporcu, použité v jeho vyjadreniach na adresu navrhovateľa v médiách na ním zvolanej tlačovej konferencii, jednoznačne poukazujú na to, že navrhovateľ nesie zodpovednosť za spáchanie trestného činu zavlčenia jeho syna do cudziny, ktorú skutočnosť nepopiera ani v odvolaní (uviedol, že jeho názor mu nikto nevezme a jeho prirodzeným právom je mať a hlásať vlastný názor, najmä, keď sa opiera o fakty a skutočnosti nesporne zistené a ustálené). Námietky odporcu vo vzťahu k dôkazom týkajúcim sa prešetrenia prípadu únosu jeho syna vyhodnotil za nedôvodné (nebolo možné vykonávať dokazovanie na túto okolnosť v predmetnom konaní). Nestotožnil sa s názorom odporcu, podľa ktorého nedošlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa, pretože za únos jeho syna nebol navrhovateľ trestne stíhaný len vďaka amnestiám, a to z dôvodu, že nebol podložený nepochybným dôkazom o tom, že navrhovateľ sa na takejto trestnej činnosti podieľal alebo mal spojenie s osobami, ktoré únos zorganizovali alebo uskutočnili. Práve naopak, takéto (nepodložené) skutkové tvrdenia treba považovať za neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľa, nie za oprávnenú kritiku, ktorá sa musí opierať o pravdivé skutočnosti a musí byť svojím obsahom a formou primeraná. Nestotožnil sa ani s názorom navrhovateľa, že predmetné výroky vyslovil pri legitímnom výkone jeho slobody prejavu garantovanej mu čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a že otázka ich pravdivosti, keďže ich vyslovil na podklade existujúcich faktov, nie je podstatná. Práve preto, že nebola preukázaná pravdivosť výrokov ani faktov, na ktoré sa odporca odvolával, došlo k zásahu ním vyslovenými výroky do osobnostných práv navrhovateľa. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom prvostupňového súdu o primeranosti satisfakcie vo forme navrhovateľom požadovaného ospravedlnenia, s jeho primeraným obsahom a o dôvodnosti priznania nemajetkovej ujmy a jej výškou. Poukázal na to, že k zásahu do osobnostných práv navrhovateľa došlo verejnými výroky odporcu v médiách, na tlačovej konferencii. Preto bol zásah objektívne spôsobilý znížiť česť, vážnosť a dôstojnosť navrhovateľa v širokom okruhu verejnosti a v spoločnosti v značnej miere. Zvýšená intenzita zásahu spočíva aj v tom,

že tieto výroky boli odporcom prezentované v čase výkonu jeho funkcie prezidenta republiky, čo u mnohých občanov vyvolávalo presvedčenie o ich pravdivosti. Keďže samotná medializácia (nepreukázaných skutkových tvrdení) zasiahla do cti, vážnosti a dôstojnosti navrhovateľa v značnej miere, nebolo treba (pre posúdenie dôvodnosti nároku na nemajetkovú ujmu v peniazoch) bližšie skúmať, ako sa neoprávnený zásah prejavil v jednotlivých oblastiach jeho života. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie odporca. Navrhol, aby ho dovolací súd zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietal, že rozsudok krajského súdu trpí vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., nakoľko neobsahuje jasné právne závery majúce pre vec podstatný význam, tiež právne závery v ňom obsiahnuté sú svojvoľné a zjavne neodôvodnené. Uviedol, že rozsudok krajského súdu porušuje jeho právo na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Právne názory odvolacieho súdu (a aj prvostupňového súdu, s ktorými sa odvolací súd bez výhrad stotožnil) považoval za účelové, jednostranné len v prospech navrhovateľa, úplne ignorujúce podstatné právne hľadiská pri ústavne a dohovoru konformnom výklade práva na slobodu prejavu tak, ako ich už dlhodobo prezentuje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). V dovolaní poukázal na podstatné právne hľadiská pri výklade slobody prejavu vyplývajúce z konkrétnych rozhodnutí ESLP (vo veci Herri Batasuna proti Španielsku, Castells proti Španielsku). Pokiaľ v napadnutom rozsudku (aj v rozsudku súdu prvého stupňa) boli označené všetky jeho sporné vyjadrenia za skutkové tvrdenia (čo nie je pravda) nie je jasné, ktoré jeho konkrétne výroky boli predmetom súdneho prieskumu, pretože najmä rozsudok súdu prvého stupňa (čo odvolací súd toleroval) je „znôškou“ jeho osobných výrokov pre médiá, posprietaných s neautorizovanými parafrázami jeho vyjadrení a skreslenými citáciami, lebo môže zodpovedať len za vlastné „autorské“ výroky. Napadnuté rozhodnutie teda nedôsledne selektuje jeho výroky a hodnotiace úsudky alebo skutkové tvrdenia, hoci judikatúra ESLP toto neudržateľné rozlišovanie už dávno opustila. Za úplne absurdný považoval záver v napadnutom rozsudku, podľa ktorého jeho výroky, že navrhovateľ L. sa podieľal na trestnej činnosti sú skutkovými tvrdeniami, keď súd ignoroval vykonať ním navrhnuté dôkazy, najmä pripojením trestného spisu vo veci únosu jeho syna do Rakúska a tzv. M. správy o činnosti S., prednesenej v parlamente dňa 12. septembra 1999 a ďalšie. Zdôraznil, že za skutok únosu

jeho syna do Rakúska nebol nikto odsúdený iba pre Mečiarove amnestie, preto považoval za úplne absurdné a nelogické, aby súd požadoval od neho dôkaz pravdivosti jeho tvrdení, keď konštatoval, že platí prezumpcia nevinny, teda pravdivosť jeho tvrdení sa preukázať nedá. Napokon súdy mu ani nemienili dať možnosť jeho výroky preukázať, hoci ich považovali za skutkové tvrdenia. Súdom vytkol, že odignorovali tú okolnosť, že navrhovateľ nebol bezúhonnou súkromnou osobou, ale v čase inkriminovaného skutku únosu bol osobou už vyše 5 rokov politicky činnou vo vrcholných politických funkciách, ktoré konkretizoval a tiež okolnosť, že v čase sporných výrokov bol on prezidentom Slovenskej republiky. Ako hlava štátu sa pritom netajil svojim nesúhlasom s politikou V., preto miera tolerancie k jeho výrokom mala byť braná aj v tomto kontexte a mala požívať vyššiu mieru ochrany ako výroky bežného človeka. Z napadnutého rozsudku podľa jeho názoru vyplývajú absurdné a protirečivé závery, že na jednej strane údajne prezentoval skutkové tvrdenia, ktoré pravdivé podľa súdov neboli, ale možnosť preukázať ich pravdivosť mu daná nebola, lebo o ich pravdivosť ani údajne nešlo. Napokon za svojvoľný považoval záver súdov o v značnej miere zníženej dôstojnosti navrhovateľa pri súdmi uznannej absencii dôkazov o dopadoch jeho výrokov na spoločenské, rodinné, pracovné a iné postavenie navrhovateľa.

Navrhovateľ sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) za splnenia podmienky vyplývajúcej z § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.). Dospel pritom k záveru, že dovolanie odporcu je prípustné a dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanvej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie

prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p.

Dovolaním odporcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie odporcu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o nepodanie návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, o odňatie možnosti konať pred súdom a o rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. odporca nenamietal a ich existenciu po preskúmaní spisu nezistil ani dovolací súd.

Vychádzajúc z obsahu dovolania, v ňom zvolenej argumentácie a vytýkaných nedostatkov, dovolací súd sa osobitne zameril na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožní realizácia tých procesných

práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), porovnaj III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04.

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94).

Konaním súdu sa rozumie jeho procesný postup. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu.

Z hľadiska posúdenia existencie procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. ako dôvodu zakladajúceho prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (v danej veci proti potvrdzujúcemu rozsudku) nie je pritom významný subjektívny názor dovolateľa, že v konaní k takejto procesnej vade došlo, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti

vyklúčujúce zistenie, že konanie je skutočne takouto vadou postihnuté, t.j. že nastali skutočnosti, v dôsledku ktorých vada vznikla (prejavila sa) resp. nebola odstránená v postupe – rozhodnutí odvolacieho súdu.

Odporca namietal, že konanie je postihnuté vadou tejto povahy z dôvodu absencie jasných právnych záverov, majúcich pre vec podstatný význam. Právne závery obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozsudku považoval za svojvoľné a zjavne neodôvodnené, porušujúce jeho základné právo na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t.j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06. III. ÚS 260/06).

Aj Európsky súd pre ľudské práva formuloval viaceré zásady odôvodnenia rozsudkov, z ktorých vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené, rozsah tejto povinnosti sa však môže meniť s ohľadom na povahu rozhodnutí a musí byť posudzovaný podľa okolností každého prípadu (H. c. Belgicko z 30. novembra 1987, Ruiz Torija a Hiro Blani c. Španielsko). Odôvodnenie pritom musí vyhovovať najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti, ktorá má svoje opodstatnenie nielen z hľadiska možného použitia opravného prostriedku, ale ako bolo uvedené, súvisí aj s postupom súdu z hľadiska práva na spravodlivé súdne konanie.

Samotné rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov súdneho konania pri rešpektovaní zásad spravodlivého súdneho konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na zrozumiteľnosť, jasnosť a súlad skutkových a právnych dôvodov vo vzťahu k jeho výroku.

Zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudkov vyplývajú z § 157 ods. 2 O.s.p. Jeho účelom je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku, zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočnosti, ktoré mal preukázané a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Ak súd svoj skutkový a naň nadväzujúci právny záver v rozhodnutí riadne neodôvodní, jeho rozsudok nemožno považovať za preskúmateľný.

Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa a tým následne aj odvolacieho súdu nezodpovedá ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. a právu účastníkov na spravodlivé súdne konanie.

Formálna a obsahová štruktúra (aj keď čo do svojho rozsahu obsiahleho) rozhodnutia prvostupňového súdu je podľa názoru dovolacieho súdu neurčitá, nekonkrétna a z hľadiska skutkových záverov a z nich vyvedených právnych záverov v jednotlivých svojich častiach a súvislostiach rozporná, preto nezrozumiteľná aj vo vzťahu k samotnému výroku, ktorým bolo návrhu navrhovateľa vyhovené.

Je nepochybné, že v prejednáwanej veci sa navrhovateľ voči odporcovi domáhal ochrany jeho osobnostných práv v dôsledku neoprávneného zásahu vo forme ospravedlnenia, zdržania sa neoprávnených zásahov a tiež náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 11 a § 13 Občianskeho zákonníka).

Fyzická osoba má podľa § 11 Občianskeho zákonníka právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, či občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa tohto ustanovenia najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy

v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy – v závislosti na individuálnych okolnostiach prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

Z toho vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je, že došlo k neoprávnenému zásahu, a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Tieto náležitosti musia byť súčasne splnené, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia, je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov, alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je vždy tá fyzická (alebo právnická osoba), ktorá sa dopustila určitého konania, neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných práv.

K zásahom do osobnostných práv môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej (zneucťujúcej, znevažujúcej, dehonestujúcej, diskreditačnej) povahy. Ak k takému porušeniu malo dôjsť slovom, treba pri skúmaní primeranosti „konkrétnych“ výrokov v prvom rade odlíšiť, či sa jedná o skutkové tvrdenia alebo hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa podľa názoru dovolacieho súdu líšia. Skutkové tvrdenia sa opierajú o fakty, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií.

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že „odporca svojimi výroky verejne prednesenými na osobu navrhovateľa neoprávnene zasiahol do jeho osobnostných práv tým, že bez ukončenia vyšetrovania (dokazovania vrátane jeho riadneho vyhodnotenia príslušných orgánov) a nerešpektujúc zásadu prezumpcie neviny, obvinil navrhovateľa zo spáchania trestného činu resp. účasti na ňom, pričom v tomto smere nebolo vydané žiadne rozhodnutie trestného súdu resp. nebolo pre uvedený trestný čin ani začaté trestné stíhanie voči osobe navrhovateľa. Takéto skutkové tvrdenia, obvinenia zo spáchania trestného činu (a to v čase nepreukázanej trestnej činnosti navrhovateľa), je nepochybne zásahom do osobnostných práv.“

K takémuto záveru dospel bez toho, aby jednak konkretizoval výroky, t.j. uviedol, ktorými presne vymedzenými výroky vyslovenými odporcom v konkrétnom časovom a miestnom priestore, vykazujúcimi znaky neoprávneného zásahu, objektívne spôsobilými privodiť navrhovateľovi ujmu na osobnostných právach a jednak špecifikoval osobnostné práva vymedzené z rozsahu práv chránených zákonom (ustanovenia § 11 až 13 Občianskeho zákonníka) pri zohľadnení postavenia účastníkov konania z hľadiska riešenia konfliktu základných práv a slobôd v súlade so zásadou ich spravodlivej rovnováhy. Prvostupňový súd z rámca v odôvodnení vymenovaných dôkazov vykonaných písomnými prepismi uvedených článkov, tlačových besied, konferencií, rozhovorov poukázal a citoval viaceré z nich, pričom nie je zrejmé, akými úvahami sa pri hodnotení týchto dôkazov riadil pri zisťovaní, či v danom prípade (ne)došlo k neoprávnenému zásahu odporcu do osobnostných práv navrhovateľa. V odôvodnení prvostupňového rozsudku absentuje úvaha súdu o tom, ktoré z nich a prečo mali povahu skutkových tvrdení alebo hodnotiacich úsudkov a vysporiadanie sa s námietkami odporcu, podľa ktorých jeho výroky boli len vyjadrením vecnej, rámcovej prípustnosti neprekračujúcej kritiky. Záver prvostupňového súdu je v tomto smere rozporný, nejednoznačný a tým nepreskúmateľný. Tomu nasvedčuje neurčitá formulácia použitá v odôvodnení rozsudku - ... „väčšina výrokov, ktoré pritom použil (odporca), nie sú hodnotiacimi úsudkami odporcu, ale nepochybne predstavujú skutkové tvrdenia“. (str. 387, tretí odsek). Tiež závery riešenia otázky pravdivosti tvrdení resp. výrokov odporcu verejne prednesených na adresu navrhovateľa, ktorými sa súd, ako konštatoval v odôvodnení (str. 387 ods. 2), v prvom rade zaoberal. Uviedol totiž, že „bez ohľadu na pravdivosť alebo nepravdivosť týchto (uvedených) skutkových tvrdení, aj keby sa v budúcnosti preukázala

pravdivosť,, ... „Odporca bez toho, aby bola riadne a bez akýchkoľvek iných pochybností preukázaná pravdivosť jeho výrokov“... a pod.

Vychádzajúc z uvedeného mal teda súd prvého stupňa v prvom rade dôsledne posúdiť, či konaním odporcu – vyslovením konkrétnych výrokov - mohlo byť zasiahnuté do vymedzených osobnostných práv navrhovateľa. Len v prípade, ak by (po jasnom, bez akýchkoľvek rozporov a dostatočnom vysporiadaní sa s relevantnými otázkami a argumentmi procesných strán vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam danej veci) dospel k jednoznačnému záveru, že sú dané všetky znaky neoprávnenosti zásahu a to konkrétnymi a v odôvodnení špecifikovanými výroky, majúcimi charakter skutkových tvrdení alebo hodnotiacich úsudkov, odporcu do vymedzených osobnostných práv navrhovateľa, pri zohľadnení ich postavenia v rozhodnom čase, bolo treba, aby riadne vysvetlil, či a ako neoprávnený zásah, spočívajúci v porušení alebo ohrození osobnosti navrhovateľa, skutočne vyvolal následok predpokladaný v ustanovení § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Povinnosť tvrdenia, bremeno tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno ohľadom príčinnej súvislosti (medzi zásahom a porušením osobnostných práv) zaťažuje totiž dotknuté fyzické osoby.

Treba uviesť, že v prípade stretu základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru a čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ktoré svoje právo zdôrazňoval odporca aj v dovolaní vo vzťahu k svojim výrokom a vyjadreniam, so základným právom na ochranu osobnosti, ktorého sa v konaní domáhal navrhovateľ, zaručeného čl. 19 ústavy ako aj čl. 8 dohovoru presvedčivosť odôvodnenia rozhodnutia vyžaduje tiež detailné hodnotenie miery dôležitosti týchto práv za účelom riešenia ich kolízie a vysporiadanie sa s výkladovými východiskami k tejto otázke vyplývajúcimi z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v ich prepojení na konkrétne okolnosti danej veci.

Ústavný súd vyslovil názor, podľa ktorého všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, dokiaľ uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 256/07).

Podľa judikatúry ESLP, ktorú ústavný súd konštantne zohľadňuje vo svojej rozhodovacej činnosti, sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov

demokratickej spoločnosti a jednu zo základných podmienok jej rozvoja a seberealizácie jednotlivca. V niektorých situáciách však musí sloboda prejavu ustúpiť. Limitačné klauzuly v čl. 26 ods. 4 ústavy explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu, pričom ide o obmedzenia, ktoré musia zodpovedať vždy demokratickému charakteru spoločnosti. Dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť aj „ochrana práv a slobôd iných“, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 ústavy a konkretizovanom najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (IV. ÚS 107/2010). Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obmedzenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody, teda aj slobody prejavu, považuje za ústavne akceptovateľné len vtedy, ak ide o obmedzenie, ktoré bolo ustanovené zákonom, resp. na základe zákona a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa a je primerané, t.j. je v súlade so zásadou proporcionality (pozri napr. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 4/02, I. ÚS 193/02, I. ÚS 416/2011, IV. ÚS 492/2012). Na tento účel judikatúra ústavného súdu i EŠLP využíva test proporcionality (založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoril“).

V súvislosti s opodstatnenosťou navrhovateľom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a jej rozsahu pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, mal súd prvého stupňa vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Len v prípade dostatočného preukázania reakcie svedčiacej o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, môže byť fyzickej osobe výnimočne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

I keď jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 Občianskeho zákonníka (ľudská dôstojnosť, česť, meno, vážnosť, súkromie a pod.) sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do osobnosti. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy možno určiť, a to spôsobom, ktorý uvádza zákon - s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy je síce vecou voľnej úvahy súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave ohľadom oboch zákonných kritérií rozhodných v súlade s § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Pri rozhodovaní o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy je nutné prihliadnuť aj k samotnému účelu a funkciám tohto inštitútu pri ochrane osobnosti. Primárny význam má funkcia satisfakčná, teda primerane s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, optimálne a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné ani exaktne kvantifikovať a vyčíslieť je možné namiesto nej len poskytnutie zadosťučinenia. To vyžaduje, aby išlo o sankciu dostatočne dôraznú a primeranú i z hľadiska preventívno - sankčnej funkcie. Preto treba zdôrazniť, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nesmie byť zrejším bezdôvodným obohatením pre poškodeného a zároveň by nemala byť pre pôvodcu zásahu likvidačná, keď samozrejme je možné pripustiť odôvodnené výnimky (nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 1586/09).

Súd prvého stupňa sčasti vyhovel návrhu navrhovateľa (aj) na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch bez toho, aby riadne zdôvodnil ako mal preukázané, či zásah skutočne mal za následok zníženie občianskej bezúhonnosti, cti, vážnosti alebo dôstojnosti navrhovateľa v spoločnosti, a to v značnej miere. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa nevyplýva, akú konkrétnu a kvalifikovanú ujmu mal neoprávnený zásah odporcu u navrhovateľa vyvolať. Musí ísť pritom o objektívne zistiteľný stav, ktorého existencia musí byť preukázaná nad všetky pochybnosti. Súd prvého stupňa ale pred rozhodnutím o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch existenciu takéhoto stavu ani dôsledne nezisťoval (ani výsluchom samotného navrhovateľa) a okrem výsledku prieskumu verejnej mienky uskutočnenom agentúrou F. (podľa ktorého viac ako 70% obyvateľstva sa domnieva, myslí si alebo je presvedčených, že na únose syna odporcu do Rakúska sa podieľala S. riadená navrhovateľom) a zohľadnení postavenia navrhovateľa a odporcu v rozhodnom čase, žiadne tomu zodpovedajúce dokazovanie nevykonal. Keďže výšku náhrady nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka) nevysvetlil, nemožno za preskúmateľný považovať ani záver súdu prvého stupňa o dôvodnosti a primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy v priznanom rozsahu.

V dôsledku skutkovo a právne neodôvodnených záverov súd prvého stupňa dostatočne neposúdil a v rozhodnutí nevysvetlil tie otázky, ktoré boli v danom prípade rozhodujúce t.j. ktoré z chránených osobnostných práv navrhovateľa boli dotknuté a akými konkrétnymi neoprávnenými zásahmi odporcu vyhodnotenými v súlade so zásadou primeranej rovnováhy základných práv a slobôd oboch účastníkov konania v ich postavení v rozhodnom čase. Tiež neposúdil a nevysvetlil, v ktorých sférach a oblastiach a akým spôsobom sa prejavila ujma spôsobená navrhovateľovi, aký bol stupeň závažnosti spôsobenej mu ujmy a pod. Jeho rozhodnutie je vzhľadom na uvedené neúplné, rozporné vo svojich súvislostiach, tým predčasné a v dôsledku toho nepreskúmateľné.

Pri takomto nepreskúmateľnom odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, nemôže byť preskúmateľný ani rozsudok odvolacieho súdu, ktorý pochybenie okresného súdu mohol napraviť len tak, že mal jeho rozhodnutie zrušiť (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), lebo vzhľadom na uvedené ho ani preskúmať nemohol. Preto bolo postupom nielen súdu prvého stupňa, ale aj odvolacieho súdu porušené právo dovolateľa na spravodlivé súdne konanie, čím mu odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Z uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že konania a rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu sú zaťažené vadou konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ale aj rovnakou vadou postihnutý rozsudok súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcej časti a trovách konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. decembra 2013

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová